

Fáy Szeréna.

Nemzeti színházi tagságának aranylakodalmán fejedelmi alakja úgy állt a reflektorok fényében, nemes orgánuma úgy szárnyalt az ünneplő nézőtér fölé, mint a színház Paulay-korszakának egyik utolsó üdvözlője. Szigligeti iskolájának növendékéül még gyermekleány korában zendítette meg a kerepesiúti régi épületben az *Éj csodálatos monológját* a *Csongor és Tündé*-ben. Ugyanezt néhány évvel ezelőtt, ez új hajlékban is hallottuk tőle, mikor körülötte nemcsak az épület: a színpadnak szinte egész világa kicserélődött. Az egész estének legmelegebb tapsát most is az ő rejtelmes távolból alázuhogó, megejtő szépségű deklamációja aratta.

Paulaynak minden tragikai előadásában helyett kapott, ha nem is mindjárt az élen (ott Jászai Mari vezetett), de tekintélyt és súlyt adott a kisebb feladatnak is, mert a jelentékenységet egyéniségében hordozta. Tagsága első évében a *Bánk bán* Isidorájával tette meg az első lépést későbbi jeles Gertrudisa felé, *Az ember tragédiájá*-nak bemutatóján az egyik főangyal rajongásának adott hangot, hogy azután nem is sokára a sokszínű Éva alakját vesse be évtizedek színházi közönségének becsülésébe és jó emlékezetébe. Harmadfélszázszor jelent meg ebben a szerepben, többször, mint a színház többi Éváinak hosszú sora együttvéve.

Jászai Mari heroikus nagysága, lobogó fantáziája mellett el nem törpülni, el nem színteledni nem volt csekélység. Fáy Szerénát a közönség elfogadta és méltányolta a nagy tragika örökéül vállalt valamennyi szerepében,

mert sohasem adott kelletlen hasonlítgatásra csábító utánzatot, hanem lelkét adott, a maga lelkét. Tragikai stílusa mindvégig megőrzött valamit indulása idejének színészi stílusából, de e ránk nézve már-már hervadó kifejezéspáthosznak is hitelt bírt szerezni a kothurnus hangnemében, kivált a görög klasszikusokban (mikor még ezek a Nemzeti Színházban végkép hontalanná nem váltak).

Realisztikus szerepeiben maga volt a hamisítatlan élet — addig a mértékig, mely a művészet körén belül marad. Volt érzéke s kifejező eszköze a valódi komikumhoz is: a *Bunda*-beli mosónője egyike az utóbbi évtizedek legkülönb komikai alkotásainak.

Művészetének előkelősége előkelő emberi lélekben bírta gyökerét: Fáy Szeréna nemes volt nőnek is s minden sorsfordulatban az volt *magyar* aszszonynak. Erről minden hivatalos elismerésnél többet mond egy versdedikáció: az, hogy a nemzeti imádsággá lett *Hiszkegy*-et költője neki ajánlta.

R. T.

Az első magyar hirlap.

Még 1779 júliusában küldte szét Patzkó Ferenc Ágoston, pozsonyi könyvnyomtató, «előre való tudakozás»-át, «ha vallyon találkoznának-e elegendő számmal Hazájokat és Nemzetöket igazán szerető Magyar Hazafiak, a kik Magyar nyelven iratandó új Hírekre, vagy-is Hirmondó Levelekre szert tenni kívánnának?» A *Magyar Hirmondó*, az első magyar hirlap, előfizetési felhívása volt ez. A kiadást vállaló nyomdász, a hasonló idegen újságokra is hivatkozván,